Súd:	Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka:	7C/92/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7623206003
Dátum vydania rozhodnutia:	31. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Darina Puklušová
ECLI:	ECLI:SK:OSSN:2024:7623206003.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves, sudkyňa JUDr. Darina Puklušová, v spore žalobcov: 1./ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D. - E., 2./ F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D. - E., 3./ G. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D. - E., zast. otcom: F. B., nar. XX.XX.XXXX, 4./ E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., XXXX/XX, XXX XX D. - E., zast. otcom: F. B., nar. XX.XX.XXXX, 5./ H. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D. - E., zast. otcom: F. B., nar. XX.XX.XXXX, 6./ I. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D. - E., 7./ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D. - E., všetci právne zastúpení: Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., IČO: 44 250 029, so sídlom Nám. sv. Egídia 40/93, 058 01 Poprad proti žalovanej: KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group so sídlom: Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava IČO: 00 585 441, o zaplatenie sumy vo výške 80.000,- € s prísl., takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade každému po 10.000,- eur, žalobcom v 3., 4., 5., 6. a 7. rade každému po 5.000,- eur, teda spolu sumu 45.000,- eur, v lehote do 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamieta.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom v 1. až 7. rade trovy konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa žalobou podanou na tunajší súd dňa 4. 12. 2023 domáhali od žalovaného zaplatenia sumy 80.000,- eur s prísl. titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

2. V odôvodnení žaloby uviedli, že svoj nárok opierajú o právoplatný trestný rozkaz Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 4T/55/2021 zo dňa 14. 7. 2021, podľa ktorého bol vodič J. B. uznaný vinným pre prečin usmrtenia ich maloletého syna I. B., nar. X. X. XXXX. Uviedli, že dňa 13. 1. 2021 v čase okolo 9:00 hod. v obci Letanovce, v rómskej osade zvanej Strelníky, okres Spišská Nová Ves, viedol J. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom D., C. XXXX/XX, C. E. K. L., osobné motorové vozidlo značky KIA CEED s EČV E. XXXXX, pričom v dôsledku neprispôsobenia jazdy poveternostným podmienkam, svojim schopnostiam, stavu a povahe vozovky narazil prednou ľavou časťou do oproti idúceho chodca maloletého I. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol pritlačený o betónový plot, v dôsledku čoho utrpel zranenia, ktoré viedli k jeho úmrtiu.

3. Voči vodičovi osobného motorového vozidla KIA CEED, EČV E. XXXXX, t. j. J. B. sa viedlo trestné konanie na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi, V rámci ktorého bol vydaný predmetný trestný rozkaz, ktorým bol J. B. uznaný vinným pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona

s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. Predmetný Trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť dňa 28.07.2021.

4. K uvedenému predložili dôkazné listiny – úmrtný list syna I. B. a trestný rozkaz, sp. zn. 4T/55/2021 zo dňa 14.07.2021. Zomrelý I. B. bol synom žalobcov v 1./ a 2./ rade a žalobcovia v 3./ až 7./ rade boli jeho súrodenci.

5. Všetci žalobcovia žili v čase smrti so zomretým I. B. v spoločnej domácnosti. Vzťahy medzi nimi boli veľmi dobré, vrelé a bezproblémové. Všetci boli v dennom-dennom kontakte, pričom si vždy ako rodina navzájom pomáhali. Jeho súrodenci s ním radi trávili voľný čas, predovšetkým hraním ale aj vykonávaním iných spoločných aktivít.
Smrť I. B. zasiahla predovšetkým jeho matku a otca, t. j. žalobcov v 1./ a 2./ rade, ktorí len veľmi ťažkú túto stratu prežívajú. Avšak všetkým žalobcom zomretý veľmi chýba, pričom neprejde ani jeden deň, počas ktorého by si na neho nespomenuli. Jeho bezdôvodná smrť vo veku necelých 10 rokov silne zasiahla do súkromia celej rodiny a jej členov. Jeho rodičia, súrodenci, či iný rodinný príslušníci sa do dnes nevedia plne vyrovnať so stratou, ktorá ich zasiahla. Táto strata je o to viac zvýraznené skutočnosťou, že jeho život z dôvodu nezodpovedného konania obvineného skončil skôr ako vôbec začal.
Za účelom bližšieho preukázania citových väzieb žalobcov vo vzťahu k zomretému, žalobcovia navrhujú ich výsluch a predložili spolu so žalobou dôkazné listiny - rodné listy žalobcov a zomretého a písomné vyjadrenia jednotlivých žalobcov – odpovede na otázky, aký mali vzťah s nebohým, ako často s ním boli spolu, ako sa dozvedeli o jeho úmrtí, od koho a kedy a ako oznámenie prežívali, ako im chýba nebohý v súčasnosti – psychicky materiálne a podobne.

6. Žalobcovia v odôvodnení návrhu prostredníctvom právneho zástupcu ďalej uviedli, že nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch voči žalovanej zakladá európska právna úprava poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ako aj judikatúra Európskeho súdneho dvora.
Rozsudkom zo dňa 24.10.2013 vo veci C- 22/12 (M.) Súdny dvor rozhodol, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

7. Žalobcovia považujú výšku uplatneného nároku za primeranú, najmä s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax slovenských súdov, ako aj judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, k čomu príkladne uviedli rozsudky zaoberajúce sa obdobnou problematikou (rozsudok KS Bratislava sp. zn. 6Co/111/2011, KS v Žiline sp. zn. 9Co/61/2010, KS v Prešove sp. zn. 18Co/11/2021, a KS v Trnave sp. zn. 9Co/56/2019). V súlade s vyššie uvedeným sú žalobcovia aktívne vecne legitimovanými na uplatnenie predmetného nároku, pričom s poukazom na ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. sú oprávnený svoj nárok uplatniť priamo voči poisťovateľovi motorového vozidla, ktorým je podľa informácií zverejnených na internetovej stránke www.skp.sk žalovaný. Žalovaný je tak pasívne vecne legitimovaný v tomto konaní.

8. S poukazom na ustanovenie § 11, 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. sa žalobcovia domáhajú, aby súd určil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade každému po 15.000,- eur, žalobcom v 3. až 4. rade každému po 10.000,- eur, u všetkých žalobcov s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z nárokovaných súm odo dňa podania žaloby až do zaplatenia. Zároveň požadovali nahradiť žalovaným trovy konania všetkým žalobcom v plnom rozsahu.

9. Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe nerozporoval skutočnosti uvedené v žalobe týkajúce sa vzniku škodovej udalosti. Potvrdil, že dňa 13. 1. 2021 došlo k úmrtiu poškodeného I. B., pričom dopravná nehoda bola spôsobená prevádzkou motorového vozidla zn. KIA CEED EČV: E. XXX N., ktoré v čase vzniku škodovej udalosti riadil J. B., nar. X. X. XXXX, bytom C. XX, D. – E. (ďalej len „vinník“).

10. V súvislosti so vznikom dopravnej nehody bolo žalobcovi v 2. rade poskytnuté poistné plnenie ako náhradu nákladov vynaložených na pohreb poškodeného vo výške 1.080,22 EUR, a to prostredníctvom obchodnej spoločnosti Certeza Company s.r.o., so sídlom: Hviezdoslavova 28 v Poprade. Uvedenú čiastku žalovaný následne v súlade s ust. § 12 ods. 2 písm. c) Zákona o PZP vymáhal od vinníka nehody J. B.. K tomu žalovaný predložil dôkazné listiny, a to Oznámenie o poistnom plnení zo dňa 1.10.2021,

a splnomocnenie F. B. pre spoločnosť TAAK SLOVAKIA, s. r. o. na zastupovanie pri všetkých právnych úkonoch súvisiacich s uplatňovaním nároku na náhradu škody v súvislosti so škodovou udalosťou zo dňa 13. 1. 2021, výzvu adresovanú J. B. Centrálnym dispečingom škôd spoločnosti Kooperativa zo dňa 18. 10. 2021 na zaplatenie sumy 1.080,22 eur, ktorá bola vyplatená v súvislosti s dopravnou nehodou poškodenému F. B..

11. Ku skutočnostiam týkajúcim sa poskytnutia nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcami žalovaná uviedla, že tento nárok v celom rozsahu rozporuje, nakoľko ho považuje za nedôvodný. Má zato, že nie sú dané dôvody pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy spolu vo výške 80.000,- eur, k čomu citovala ustanovenie § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka.
K § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka citoval časť rozhodnutia Ro NS ČR z 25. 9. 2003, sp. zn. 30 Cdo 1542/2003) v znení: „Právo na náhradu nemajetkovej umy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 je jedným z čiastkových a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva a na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nepostačuje a hoci ide o satisfakciu nemateriálnych osobnostných práv (rovnako ako v prípade bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 444 OZ alebo pri určení hodnoty autorského diela alebo predmetu priemyselného vlastníctva), jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dať do vzťahu mieru ujmy na hodnotách ľudskej osobnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takej nemajetkovej ujmy.“
V súvislosti so samotnou podstatou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalovaný poukázal napr. na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.3.2016, v ktorom NS SR uvádza:
„Zásah do práva na ochranu osobnosti sa zásadne odškodňuje v nepeňažnej forme. Možnosť priznať peňažnú náhradu za zásah do práva na ochranu osobnosti sa predpokladá až v prípade, ak sa primerané morálne zadosťučinenie ukazuje ako nepostačujúce."
Priznanie peňažnej náhrady za zásah do práv na ochranu osobnosti je teda možné priznať len vo výnimočných situáciách, ak morálne zadosťučinenie sa javí ako nepostačujúce a ak sa zasiahlo do osobnostných práv v extrémnom rozsahu. Žalovaná má za to, že je potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že vinník nehody Oľutoval čin, ktorý spáchal. Zároveň Trestným rozkazom sp. zn. 4T/55/2021 zo dňa 14.6.2021 bola vinníkovi nehody uložená
povinnosť osobne alebo verejne sa ospravedlniť žalobcovi v 2. rade. Takisto bol vinník nehody uznaný vinným zo spáchania trestného činu usmrtenia a bol mu uložený trest v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov. Vysoký satisfakčný charakter trestného konania, ako aj postoj vinníka k nim spôsobenému zásahu do práva na ochranu osobnosti, ktorý v trestnom konaní priznal vinu za svoj čin, by malo byť dostatočným morálnym zadosťučinením v predmetnom prípade, preto žalovaný nevidí dôvody na
priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v civilnom konaní.

12. Na preukázanie ďalších okolností vzniku dopravnej nehody žalovaný navrhol pripojiť spis tunajšieho súdu sp. zn. 4T/55/2021 a na preukázanie okolností dosiahnutia morálneho zadosťučinenia navrhla výsluch vinníka J. B..

13. V ďalšej časti vyjadrenia k žalobe žalovaný vzniesol námietku premlčania v súlade s § 100 Občianskeho zákonníka s tvrdením, že žalobcovia neuplatnili svoj nárok riadne a včas v zákonnej premlčacej lehote. Ku škodovej udalosti došlo ešte dňa 13.1.2021, pričom žaloba je datovaná dňa 4.12.2023. Po vzniku tejto dopravnej nehody nebolo sporné, že bola spôsobená prevádzkovou činnosťou vyššie uvedeného motorového vozidla, ktoré viedol vinník. Žalovaný má za to, že už v čase vzniku dopravnej nehody dňa 13.1.2021, resp. bezprostredne po nej počas vedenia trestného konania pod sp. zn: 4T/55/2021, mali žalobcovia vedomosť o tom, kto zodpovedá za škodu. Najneskôr v deň, kedy si prostredníctvom splnomocneného zástupcu uplatnili nárok na náhradu nákladov spojených s pohrebom u žalovaného emailovou správou zo dňa 11.5.2021, mali žalobcovia vedomosť o tom, kto za škodu zodpovedá. Na podporu týchto tvrdení žalovaný uviedol ako príklad rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 2Co/135/2013 zo dňa 19.2.2014 a sp. zn.: 2Co/181/2014 zo dňa 21.5.2014. Citujúc ustanovenie § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa právo na náhradu škody premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, má žalovaný zato, že nárok žalobcov je premlčaný.

14. Žalovaný ďalej v súvislosti s požadovanou náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch poukázal na jej likvidačný charakter vo vzťahu k vinníkovi. K tomu uviedol, že dopravná nehoda bola spôsobená motorovým vozidlom, ktoré bolo poistené u žalovaného, avšak vinník nehody p. J. B. viedol vozidlo bez príslušného vodičského oprávnenia. Na podklade tejto skutočnosti žalovaný regresne vymáha od vinníka náhradu škody, ktorá bola poskytnutá v dôsledku nehody. Škody, ktoré boli týmto vozidlom spôsobené znáša vinník dopravnej nehody, p. J. B., od ktorého má žalovaný právo požadovať preplatenie danej čiastky. V tejto súvislosti si žalovaný dovoľuje poukázať na skutočnosť, že čiastka 80.000,- EUR by bola pre vinníka likvidačná a jej výška je neprimeraná okolnostiam konkrétneho prípadu. K tomu citoval časť uznesenia
Najvyššieho Súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 7Cdo/252/2021 zo dňa 31.3.2022: „Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie pri určení výšky priznanej nemajetkovej ujmy správne zohľadnil jednak závažnosť ujmy, ale aj to, v akej miere vo vzťahu k žalobkyni uvedená satisfakcia by mohla pôsobiť na zmiernenie zásahu tak, aby nepôsobila na žalovaných likvidačne."
Žalovaná má na základe predostrenej argumentácie za to, že žalobcami požadovaná výška nemajetkovej ujmy v peniazoch je neprimerane vysoká a na vinníka by mohla pôsobiť likvidačne, preto by túto skutočnosť mal súd na podklade judikatúry súdov Slovenskej republiky zohľadniť.

15. K preukázaniu vzniku nemajetkovej ujmy zo strany žalobcov, ktorí súdu predložili listy, v ktorých opisujú prežívanie straty syna a súrodenca, žalovaný uviedol, že tieto sú ťažko čitateľné, vo všetkých siedmich vyhotoveniach sa nachádza podobný rukopis, slovné spojenia a vetné konštrukcie, preto ich nemožno považovať za dostatočne preukazujúce listinné dôkazy. Z uvedeného dôvodu žalovaný súhlasí s vykonaním výsluchu jednotlivých žalobcov za účelom objasnenia vzájomných vzťahov medzi nimi a poškodeným I. B..

16. K požadovaným úrokom z omeškania z jednotlivých súm uvedených v petite žaloby žalovaný poukázal na ustálený záver Najvyššieho súdu SR v rozsudku sp. zn. 6 Cdo 185/2011 zo dňa 14.3.2012 a sp.zn. 1 Co 15/97z 24. júna 1998, v zmysle ktorých je nesporné, že nárok na náhradu úrokov z omeškania žalobcom tak, ako sa ho domáhajú predmetnou žalobou, nevznikol. Až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba splnenia a až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania.

17. K stanoveniu výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalovaný citoval ustanovenie § 12 ods. 2 a § 13 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Predmetné zákonné ustanovenia teda obsahujú limitáciu maximálnej sumy náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pre pozostalé osoby. V rámci týchto hraníc by mala byt' stanovená hodnota finančného odškodnenia v súdnom konaní za predpokladu, že by súd pristúpil k čiastočnému uznaniu nároku žalobcov. Maximálna suma odškodnenia pre všetkých žalobcov by teda mala byt' v hodnote 31.150,- EUR (50 x 623,- EUR). Celková čiastka požadovaná žalobcami vo výše 80.000,- EUR je teda značne nad touto
hodnotou a nemala by byt' súdom uznaná. Aj napriek skutočnosti, že úmrtie poškodeného malo negatívny dopad na súkromný život žalobcov, takýto zásah nezakladá automaticky nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v tak vysokej výške ako požadujú žalobcovia. S poukazom na uvedené ustanovenia zákona o obetiach trestných činov sa javí byť priznanie nemajetkovej ujmy v rozsahu spolu 80.000,- EUR ako neprimerané a v rozpore so zákonom.

18. Že žalobcami požadovaná výška finančného odškodnenia nie je v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou súdov Slovenskej republiky, potvrdzujú mnohé rozhodnutia súdov Slovenskej republiky, na ktoré žalovaný príkladne v odôvodnení poukázal a zároveň citoval aj nález Ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 288/2017 z 5. 12. 2017, v ktorom sa okrem iného uvádza:
„Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady."

19. V závere svojho vyjadrenia žalovaný uviedol, že s poukazom na vyššie uvedené je zjavné, že pri stanovovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy je teda nevyhnutné postupovať tak, aby táto bola primeraná skutkovým okolnostiam a zároveň sa neodklonila od ustálenej rozhodovacej činnosti súdov v Slovenskej republike v skutkovo obdobných prípadoch.

Žalovaný má za to, že nárok žalobcov je nedôvodný v celom rozsahu, nakoľko miera intenzity zásahu do osobnostných práv žalobcov a narušenie vzájomných interpersonálnych vzťahov nie je dostatočnej intenzity na to, aby nepostačovalo morálne zadosťučinenie a bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.

20. Žalobca v replike k vyjadreniu žalovaného sa s vyjadrením žalovaného nestotožnil, a to hlavne v časti vznesenej námietky premlčania, ako aj v nepochopení samotného zmyslu inštitútu povinného zmluvného poistenia. K tomu uviedol, že prevádzka motorových dopravných prostriedkov je činnosť, pri ktorej je vysoká miera pravdepodobnosti vzniku značných škôd na živote, zdraví, či majetku. Pri reálnom uspokojení práva na náhradu škody je všeobecne pre poškodeného vždy rozhodujúca bonita škodcu. Existujúci hmotnoprávny nárok, hoci aj potvrdený súdnym rozhodnutím, je pre poškodeného úplne bezcenný, ak majetkové pomery škodcu nepostačujú na jeho reálne uspokojenie. Práve z uvedeného dôvodu sa už v roku 1908 automobilovým zákonom uzákonilo poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bez ohľadu na zavinenie, a to najprv na základe dobrovoľnosti, neskôr zákonom č. 198/1932 Sb. ako povinné poistenie pre osoby vykonávajúce dopravu živnostensky a napokon zákonom č. 81/1935 Sb. ako povinné poistenie pre všetkých majiteľov motorových vozidiel.

21. Z vyššie uvedeného je zrejmý zmysel inštitútu povinného zmluvného poistenia, ktorý spočíva predovšetkým v ochrane a odškodňovaní obetí (poškodených) dopravných nehôd, bez ohľadu na to, či sa jedná o obete priame (priamy účastník dopravnej nehody) alebo obete nepriame (pozostalý po priamom účastníkovi dopravnej nehody), ako to je aj v tomto prípade, ako aj bez ohľadu na majetkové pomery škodcu. Účelom povinného zmluvného poistenia je teda poskytnutie, resp. zabezpečenie náhrady škody pre poškodeného bez ohľadu na schopnosť škodcu, túto škodu nahradiť. Za podmienok dodržania povinnosti tohto poistenia môže každý účastník cestnej premávky legitímne očakávať plnú náhrady škody spôsobenej prevádzkou iného motorového vozidla, bez ohľadu na majetkové možnosti toho, kto škodu spôsobil. Z uvedeného dôvodu pri uplatnení nárokov hradených povinným zmluvným poistením, nie sú rozhodujúce majetkové pomery škodcu, tak ako sa snaží súd presvedčiť žalovaný, práve naopak majetkové pomery škodcu sú v danom prípade úplne irelevantné. Je nepodstatné, či bola škoda spôsobená „zámožným“, či „chudobným“ škodcom, nakoľko v oboch prípadoch by bola výška škody rovnaká, pričom rovnaké by bolo aj legitímne očakávanie na jej náhradu.
22. Uvedeným legislatívnym mechanizmom je zabezpečené uspokojenie každého nároku na náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla bez ohľadu na to, či osoba škodcu je majetkovo spôsobilá škodu nahradiť. Tento stav právnej istoty účastníka cestnej premávky je zároveň aj povinnosťou Slovenskej republiky vyplývajúcou z platných medzinárodných dohôd a najmä členstva v Európskej únii. (napr. smernica Rady 84/5/EHS, 90/232/EHS, 90/618/EHS, 88/357/EHS) Zabezpečenia trvalého stavu právnej istoty účastníka cestnej premávky sa Slovenská republika nemôže zbaviť. Zároveň v súlade s § 15 zákona o PZP si môže poškodený nárok na náhradu škody uplatniť buď u osoby, ktorá zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (vodič/prevádzkovateľ) alebo priamo u poisťovateľa škodcu alebo u oboch súčasne. Je preto iba na vôli poškodeného, ktorú z uvedených možností si zvolí.

23. Medzi fyzickými osobami existujú vzájomné sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, pričom porušením práva na život jednej z nich môže dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Právo na súkromie zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, najmä v citovej oblasti, aby tak fyzická osoba mohla rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť. Protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromie a rodinný život fyzickej osoby. Je zrejmé, že pri takej intenzite zásahu do práva na súkromný život, ktorý má za následok násilné pretrhnutie väzieb vo vnútri rodiny, je morálna satisfakcia, či už vo forme oľutovania spáchaného činu, či ospravedlnenia zo strany škodcu, značne nepostačujúca. Aj z uvedeného dôvodu sa v Našom právnou poriadku postupne formoval inštitút nemajetkovej ujmy, ktorý reagoval práve na nepostačujúce možnosti pozostalých po obetiach dopravných nehôd, na nápravu „krivdy“, ktorá ich postihla.

24. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovia udávajú, že je nesporné, že výška nemajetkovej ujmy sa v danom prípade riadi úvahou súdu, nakoľko v domácej legislatíve neexistuje v tejto oblasti žiadna úprava. Pre návod na stanovenie „peňažnej hodnoty ujmy za stratu blízkeho človeka“ nie sú veľmi nápomocné ani právne úpravy v iných štátoch. Preto majú žalobcovia za to, že

pri rozhodovaní je potrebné prihliadnuť predovšetkým na skutočnosť, že smrť blízkej osoby je pre jeho pozostalých mimoriadnym zásahom do ich osobnostných práv a v tej súvislosti je potrebné zohľadniť ako sa žalobcovia so smrťou nebohého vyrovnali a aké dôsledky spôsobilo násilné pretrhnutie väzieb vo vnútri rodiny. Za podstatný v danom prípade žalobcovia taktiež považovali atribút príbuzenstva, pričom k tomuto záveru dospeli na základe analýzy súdnych rozhodnutí v obdobných veciach (napr. rozsudok KS ZA, sp. zn. 6Co/93/2021 zo dňa 27.10.2021, rozsudok KS ZA, sp. zn. 6Co/45/2021 zo dňa 30.11.2021, rozsudok KS TT, sp. zn. 23Co/79/2021 zo dňa 25.04.2022 a iné)

25. Žalobcovia sa nestotožňujú s právnou argumentáciou žalovaného pri vznesenej námietke premlčania, ktorý ich nárok pri posudzovaní otázky premlčania subsumoval pod inštitút náhrady škody. Uviedol, že platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a právom na náhradu škody v zmysle § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka. Jedná sa o dva odlišné inštitúty, ktoré nie je možné stotožňovať. Na daný prípad nie je možné aplikovať ustanovenie § 106 Občianskeho zákonníka, ktoré sa venujú dĺžke a začiatku plynutia premlčacej doby iba vo vzťahu k nárokom systematickým zaradeným pod inštitút náhrady škody. Premlčanie nemajetkovej ujmy ako samostatného od nároku na náhradu škody odlišného inštitútu sa spravuje všeobecnými ustanoveniami OZ, a to aj vo vzťahu k otázke premlčania. Predmetný názor zastáva nie len odborná verejnosť, ale aj ustálená rozhodovacia prax. K tomu citoval jednotlivé rozhodnutia súdov SR, napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn.3Cdo 18/2016 zo dňa 22.06.2016, Uznesenie NS SR, sp. zn. 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.02.2011, rozhodnutie veľkého senátu Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 12.11.2008 sp. zn. 31 Cdo 3161/2008, z ktorých jednoznačne vyplýva, že na premlčanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa vzťahuje výlučne objektívna 3-ročná premlčacia doba, v žiadnom prípade nie subjektívna 2-ročná.
26. Keďže nároky na náhradu nemajetkovej ujmy sa premlčujú v lehote vyplývajúcej z ust. § 101 Občianskeho zákonníka, v danom prípade premlčacia lehota začala plynúť dňa 14.01.2021, teda dňom nasledujúcim po dni, v ktorom došlo k nehode s následkom úmrtia neb. I. B. a uplynula dňa 14.01.2024. Žaloba bola podaná dňa 04.12.2023, teda pred uplynutím premlčacej lehoty, a preto k premlčaniu uplatnených nárokov nedošlo. Žalobcovia majú za to, že nárok na úroky z omeškania im vznikol nepochybne odo dňa smrti I. B., pričom o ich vyčíslení sa žalovaný dozvedel najneskôr dňom podania žaloby. Žalobcovia sú ďalej toho názoru, že žalovaný je vo vzťahu k nim v omeškaní, a to najdlhšie odo dňa úmrtia I. B. a najkratšie odo dňa kedy mu bola žaloba doručená.

27. Žalovaný v duplike uviedol, že trvá na vznesenej námietke premlčania a na doterajších písomných vyjadreniach. K vznesenej námietke premlčania citoval rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 4 MCdo 13/2013 a sp. zn. 5 Cdo 34/2011, z ktorých vyplýva, že nie je správne tvrdenie žalobcov, že na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa nevzťahuje 2-ročná subjektívna premlčacia lehota, nakoľko aj tieto nároky sú majetkovým právom a nie osobnostným, a preto spadá do rozsahu práv, ktoré sa premlčujú v zákonnej subjektívnej lehote.

28. Žalovaný ďalej rozporuje tvrdenie žalobcov v časti I . vyjadrenia : „Účelom povinného zmluvného poistenia je teda poskytnutie, resp. zabezpečenie náhrady škody pre poškodeného bez ohľadu na schopnosť škodcu, túto škodu nahradiť. Za podmienok dodržania povinnosti tohto poistenia môže každý účastník cestnej premávky legitímne očakávať plnú náhradu škody spôsobenej prevádzkou iného motorového vozidla, bez ohľadu na majetkové možnosti toho, kto škodu spôsobil." Na margo vyššie uvedeného žalovaný poukázal na rozpornosť vyjadrenia žalobcov, kde najprv poukazujú na nutnosť poskytnutia plnej náhrady škody z povinného zmluvného poistenia formou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, a následne v časti III. Vyjadrenia uvádzajú, že požadovaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nemôže byť posudzovaný ako nárok na náhradu škody. Ak teda podľa názoru žalobcov nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nemožno subsumovať pod inštitút náhrady škody, je prinajmenšom sporné jeho zaradenie pod náhradu škôd z povinného zmluvného poistenia tak, ako požaduje právny zástupca žalobcov.

29. Žalovaný v ďalšom citoval ustanovenia § 4 ods. 2 a § 12 ods. 1 písm. c/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení, v zmysle ktorých má žalovaný povinnosť plniť len v rozsahu uplatnených a preukázaných nárokov na náhradu škody, pričom v prípade porušenia zákonom stanovených podmienok má právo jednotlivé nároky uplatňovať voči škodcovi. Preto by mal súd pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy prihliadať aj na skutočnosť, že táto čiastka bude aj na ťarchu škodcu J. B., ktorý predmetnú dopravnú nehodu zapríčinil porušením právnych povinností, k čomu citoval časť

uznesenia Najvyššieho Súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 7Cdo/252/2021 zo dňa 31.3.2022: „Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie pri určení výšky priznanej nemajetkovej ujmy správne zohľadnil jednak závažnosť ujmy, ale aj to, v akej miere vo vzťahu k žalobkyni uvedená satisfakcia by mohla pôsobiť na zmiernenie zásahu tak, aby nepôsobila na žalovaných likvidačne."

30. V závere žalovaný zotrval na tvrdení, že žalobca nemá nárok na náhradu úrokov z omeškania od okamihu úmrtia zosnulého I. B., ani od okamihu podania žaloby, aj s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn.: 6Cdo 185/2011 zo dňa 14.3.2011.

31. Po procesných úkonoch vykonaných súdom podľa § 167 C.s.p. (vo veci prebehla replika, duplika), súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 22. 4. 2024, na ktorom vypočul strany sporu a pojednávanie odročil za účelom oboznámenia sa žalovaného s obsahom trestného spisu sp. zn. 4T/55/2021, ktorý súd pripojil k spisu a za účelom výsluchu ďalších žalobcov.

32. Poverený zástupca žalovaného po oboznámení sa s trestným spisom trval na výsluchu svedka – vinníka nehody J. B., a to z dôvodu, že podľa vyjadrenia žalobcu v 2. rade sa J. B. mu za smrť jeho syna verejne neospravedlnil. Považoval za potrebnú výpoveď J. B. k tejto okolnosti, k čomu poukázal na jeho výpoveď jeho syna – J. B. A., nar. XX. X. XXXX, ktorý mal pri výsluchu pred vyšetrovateľom, ktorá výpoveď je uvedená na str. 187 vyšetrovacieho spisu, na otázku vyšetrovateľa: „Ako to prežíva otec?“ odpovedať: „Trápi sa, je mu to veľmi ľúto, bol to jeho synovec.“ S poukazom na uvedené má žalovaný zato, že vinník J. B. vyjadril ľútosť nad vznikom nehody a ujmou a prejavil snahu o náhradu škody vzniknutej pri dopravnej nehode. Uvedená skutočnosť má mať vplyv na preukázanie okolnosti zmiernenia nemajetkovej ujmy po dopravnej nehode.

33. Žalobcovia navrhovali vykonanie dôkazu výsluchom svedka J. B., nar. X. X. XXXX – vinníka dopravnej nehody, zamietnuť ako nedôvodný dôkaz, nakoľko výsluch tohto svedka by mal vplyv na posúdenie jeho zodpovednosti voči pozostalým, a nie na rozhodnutie o miere, resp. rozsahu zákonnej povinnosti žalovaného, teda poisťovne. Nech by teda svedok vypovedal čokoľvek, zásadným spôsobom to nemôže ovplyvniť samotný nárok žalobcov, ani jeho výšku. Súd po oboznámení sa s predmetným vyšetrovacím a trestným spisom, ako aj s výpoveďou svedka – syna vinníka J. B. a s výpoveďou samotného vinníka, vzal za preukázané, že jeho výsluch v tomto konaní nemôže mať žiaden vplyv na rozhodnutie o nároku žalobcov voči žalovanému, preto súd návrh na vykonanie tohto dôkazu zamietol. Rozhodol tak potom, čo vzal za preukázané, že samotný vinník J. B. sa v rámci trestného konania žalobcom verejne neospravedlnil, a pokiaľ by tak učinil v rámci tohto konania, jednalo by sa už len o dodatočné ospravedlnenie vyvolané týmto občianskoprávnym konaním, čo by nemalo priamy vplyv na rozhodnutie o výške nároku žalobcov v tomto konaní.

34. Vykonaným dokazovaním, za použitia dôkazných listín predložených žalobcami – úmrtného listu I. B., rodných listov žalobcov, písomných prehlásení žalobcov, ktoré boli doplnené ich výpoveďami na pojednávaní, za použitia dôkazného vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Spišskej Novej Vsi, Odboru kriminálnej polície č. ORP-19/1-VYS-SN-2021, trestného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 4T/55/2021 a dôkazných listín predložených žalovaným, a to oznámenia o poistnom plnení zo dňa 1. 10. 2021, výzvy na zaplatenie náhrady poistného plnenia z 18. 10. 2021 adresovanej J. B., splnomocnenia F. B. pre spoločnosť TAAK Slovakia, s. r. o. k uplatneniu nárokov na náhradu škody, súd zistil tento skutkový stav:

35. V konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 4T/55/2021 bol vydaný dňa 14. 7. 2021 trestný rozkaz, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 28. 7. 2021, ktorým súd rozhodol, že obvinený J. B., nar. X. X. XXXX, trvale bytom D. – E., C. XXXX/XX, C. E. K. L. sa uznáva za vinného, dňa 13. 1. 2021 okolo 9.00 hod. v Obci Letanovce, v rómskej osade zvanej Strelníky, okres Spišská Nová Ves, po miestnej komunikácii ulici Okružnej, bez vodičského oprávnenia a bez akýchkoľvek vodičských zručností a skúsenosti viedol osobné motorové vozidlo zn. Kia CEED ev. č. E. XXX N., keď po odbočení na križovatke vľavo k obytnému bloku č. 1008, v dôsledku neprispôsobenia rýchlosti jazdy svojim schopnostiam, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky, nakoľko na namrznutej vozovke s vozidlom zišiel čiastočne mimo cestu vpravo vo svojom smere jazdy, následne nesprávnou reakciou na situáciu s vozidlom sa dostal naspäť na cestu, pričom prešiel cez celú šírku vozovky a narazil prednou ľavou časťou do oprotiidúceho chodca mal. I. B., nar. X. X. XXXX, ktorý kráčal po pravom okraji cesty z pohľadu chodca, po náraze chodca vozidlom pritlačil o betónový plot nachádzajúci sa vľavo

v smere jazdy vodiča J. B., v dôsledku čoho maloletý chodec I. B. utrpel mnohopočetné zranenia, čo bezprostredne viedlo k smrti maloletého, a takto obvinený konal v rozpore s ustanovením § 4 ods. 2 písm. a/, § 16 ods. 1 Zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Uvedeným konaním obvinený spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a/ Trestného zákona a § 138 písm. h/ Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 3 (troch) rokov, ktorý bol podmienečne odložený a zároveň mu bol uložený probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe v trvaní 5 (päť) rokov. Podľa § 51 ods. 2, ods. 4 písm. f/ Trestného zákona bola obžalovanému uložená povinnosť spočívajúca v príkaze osobne a verejne sa ospravedlniť poškodenému F. B., nar. X. X. XXXX. Zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel v trvaní 10 (desať) rokov. Ďalej podľa § 288 ods. 1 Trestného zákona bol poškodený F. B. odkázaný s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

36. Z výpovede J. B. (čl. 185 trestného spisu) súd vzal za preukázané, čo strany sporu v tomto konaní nerozporovali, že J. B., teda vinník dopravnej nehody bol otcom vlastníka motorového vozidla zn. Kia CEED, ev. č. E. XXX N., ktorý nechal motorové vozidlo v čase, keď odchádzal za prácou do Bratislavy, pred rodinným domom svojho otca, ktorý bez vodičského oprávnenia a bez akýchkoľvek skúseností s riadením motorového vozidla dňa 13. 1. 2021 narazil do mal. I. B., ktorý utrpel zranenia, ktoré viedli k jeho úmrtiu.

37. Podľa dôkaznej listiny predloženej žalovaným – oznámenia o poistnom plnení zo dňa 1. 10. 2021 adresovanej spoločnosti Certeza Company, s. r. o. poisťovňou Kooperativa, bolo motorové vozidlo zn. Kia CEED ev. č. E. XXX N. vo vlastníctve J. B. (syna J. B., nar. X. X. XXXX – vinníka dopravnej nehody) poistené na základe poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXX/X. Z uvedenej poistnej zmluvy na základe oznámenia poškodeného F. B. o vzniku poistnej udalosti bola žalobcovi v 2. rade z titulu poistnej udalosti – dopravnej nehody z 13. 1. 2021 vyplatená suma 1.080,22 eur – náklady spojené s pohrebom. Poistné plnenie bolo F. B. poisťovňou vyplatené v zmysle § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorú čiastku si žalovaný v zmysle § 12 ods. 2 písm. c/ Zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení / regres/ podľa výzvy na zaplatenie náhrady poistného plnenia z 18. 10. 2021 vymáha od vinníka J. B..

38. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

39. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

40. Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe vzniesol námietku premlčania, z ktorého dôvodu navrhoval žalobu zamietnuť, preto súd sa prednostne zaoberal dôvodnosťou žalovaným vznesenej námietky.

41. Žalobcovia sa domáhajú voči žalovanému náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorý nárok je založený na európskej právnej úprave poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a ktorý nárok vyplýva z doterajšej platnej judikatúry Európskeho súdneho dvora (čl. 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. 4. 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a na čl. 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. 12. 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel doplnenej smernicou EP a Rady 2005/14/ES z 11. 5. 2005 a čl. 1 ods. 1 tretej smernice Rady 90/223/EHS zo 14. 5. 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel.) Podľa uvedeného sa poistenia zodpovednosti za predmetnú škodu majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeti usmrtenej pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatnené v spore vo veci samej.

42. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalovaný nesprávne vo svojich vyjadreniach uvádza, že žalobca sa domáha náhrady škody v zmysle ustanovení § 420 Občianskeho zákonníka, o ktoré tvrdenie opiera aj dôvodnosť vznesenej námietky premlčania. Ako správne uvádza právny zástupca žalobcov v replike a v ďalších vyjadreniach, na posúdenie nároku žalobcov, teda práva na náhradu nemajetkovej ujmy

je potrebné aplikovať ustanovenia § 11, § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré sa premlčujú vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej lehoty podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Počiatok plynutia premlčacej lehoty je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému ohroziť, alebo porušiť osobnostné právo fyzickej osoby. V danom prípade týmto okamihom bol deň 13. 1. 2021, kedy došlo k usmrteniu maloletého I. B., premlčacia lehota začína plynúť dňom nasledujúcim, teda dňom 14. 1. 2021. Nakoľko žaloba bola podaná dňa 4. 12. 2023, bola podaná v 3-ročnej premlčacej lehote (ktorá by uplynula dňom 14. 1. 2024). Z uvedeného právneho posúdenia vyplýva, že vznesená námietka premlčania žalovaným je nedôvodná. Žaloba bola podaná včas v zákonnej premlčacej lehote, preto súd sa v ďalšom konaní zaoberal otázkou dôvodnosti nároku a jeho výškou.

43. K ďalšej námietke žalovaného, ktorý poukazuje na rozpornosť tvrdenia žalobcov pri označení svojho nároku, kde okrem náhrady na nemajetkovú ujmu používa aj pojem zodpovednosti za škodu, súd uvádza nasledovné:

44. Predmetná nemajetková ujma je hradená z povinného zmluvného poistenia, takže pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej úniovej regulácie. Povinné zmluvné poistenie má v zmysle nálezov ústavného súdu pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách. Z uvedeného vyplýva, že žalobcovia používali pojem „škoda“ v súvislosti s použitím zákona č. 381/2001 Z. z. Nejedná sa v danom prípade teda o uplatňovanie nárokov v zmysle náhrady škody podľa § 420 Občianskeho zákonníka.

45. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalobcovia v 1. a 2. rade - rodičia nebohého mal. I. B., a žalobcovia v 3. až 7. rade ako súrodenci mal. I. B. sa domáhajú nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch dôvodne, ktorá skutočnosť vyplýva z právoplatného trestného rozkazu a následne aj z ich výpovedí.

46. Ako už bolo vyššie uvedené, nárok žalobcov bol v tomto konaní jednoznačne preukázaný. Sporná však bola výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch požadovaná jednotlivými žalobcami v tomto konaní, ktorá bola žalovaným rozporovaná, považovaná za likvidačnú vo vzťahu k vinníkovi škodovej udalosti a neprimeranú okolnostiam konkrétneho prípadu. K tomuto tvrdeniu však žalovaný nepredložil žiadne relevantné dôkazy a nenavrhoval žiadne prostriedky procesnej obrany, okrem výsluchu vinníka J. B., ktorý navrhovaný dôkaz bol súdom zamietnutý z dôvodov, ako je vyššie uvedené. K tomu súd dopĺňa, že áno dodatočné ospravedlnenie vinníka v tomto konaní by nepostačovalo na to, aby boli uspokojené práva žalobcov v zmysle §§ 11, 13 Občianskeho zákonníka dostatočne a aby nemali nárok na majetkovú ujmu v peniazoch.

47. Z výpovede žalobcov v 1. a 2. rade – rodičov mal. I. B. súd zistil, že žalobcovia v 1. a 2. rade sú manželia. Z manželstva pochádza 10 detí. Nebohý syn I. B. bol ich miláčik, nakoľko od narodenia bol chorý, diagnostikovali mu zhubný nádor na obličke, preto sa mu venovali viac ako ostatným deťom. Často s ním chodili po nemocniciach, na ošetrenia a podobne, kupovali mu hračky, autíčka a iné veci. Preto jeho smrť im spôsobila veľkú bolesť, nakoľko im veľmi chýba. Je im za ním veľmi smutno. Syn I. bol veľmi slabý, aj sa stalo, že v nemocnici spadol, chceli si naňho vybaviť opatrovateľský príspevok, ale sa im to za jeho života nepodarilo. Žalobcovia v 1. a 2. rade nepracujú, žijú z podpory a sociálnych dávok. Na mal. I. B. poberali detský prídavok.

48. Matka maloletého – A. B. v čase nehody bola doma, kedy jej oznámili, že syn je mŕtvy, mala zdravotné problémy – bolesť na srdci, lebo bol to jej syn, ona ho priniesla na svet. Pamätá si, ako sa jej narodil a pamätá si aj všetky okolnosti v súvislosti s jeho smrťou. Veľmi jej chýba. Po pohrebe cítila slabosť, často plakala. Brala utišujúce lieky. V čase nehody nebohý syn I. nešiel do školy, lebo mal ísť na ošetrenie na odber krvi. Predtým sa išiel troška vonku posánkovať, nakoľko napadol sneh a vtedy sa tá nehoda stala. Matka zo smrti svojho maloletého syna prežíva traumu dodnes, ktorá je o to intenzívnejšia, že vinník J. B. a strýko nebohého maloletého syna I..

49. Žalobca v 2. rade – otec mal. I. v deň nehody bol doma. Hneď, ako mu to príbuzní oznámili, išiel na miesto činu, zobral syna do náručia a utekal s ním do nemocnice na urgent. Syn mu vlastne zomrel v náručí. Tak ho len uložil na posteľ a išiel zakúpiť truhličku a oblečenie. Bol to preňho strašný zážitok.

Doposiaľ má pred očami udalosti spojené so smrťou maloletého syna I.. Následne zorganizoval pohreb. Žalobca v 2. rade uviedol, že vodič motorového vozidla a vinník sa mu neospravedlnil, ani jeho manželke. Doposiaľ má ťažkosti, stále vidí syna pred očami. Bezprostredne po nehode sa opil, dostal sa do konfliktu s vinníkom, ktorý je jeho švagrom, ktorý mal naňho vtedy zaútočiť, a preto sa on dostal do väzby. Následne tri mesiace sedel v base za výtržníctvo z dôvodu, že zaútočil na J. B., šoféra, čo mu zabil syna. Žalobcovia v 1. a 2. rade zhodne uviedli, že spolu s maloletým synom žili v spoločnej domácnosti v rodinnom dome v blízkosti, kde došlo k dopravnej nehode. Po smrti syna sa chceli obaja zabiť.

50. Z písomných vyjadrení žalobcov v 3. a 7. rade a z ich účastníckych výpovedí súd vzal za preukázané, že súrodenci nebohého brata I. mali s ním pekný vzťah, nakoľko s ním žili v spoločnej domácnosti aj s rodičmi, hrávali sa s ním. Potvrdili, že ich brat bol chorý, bol onkologický pacient, a preto bol miláčikom ich rodičov, všetci ho mali veľmi radi. Rodičia mu kupovali hračky, aké si on žiadal a najviac sa mu venovali, lebo museli s ním chodiť po nemocniciach, na ošetrenia na onkológiu a podobne. V čase, keď došlo k dopravnej nehode a k usmrteniu ich brata, boli všetci doma. Potom, čo sa o jeho usmrtení dozvedeli, boli všetci smutní, plakali, bratovi boli celá rodina na pohrebe.

51. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

52. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

53. Podľa ust. § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu
a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci,
c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie, cl) ušlého zisku."

54. Podľa ust. § 12 ods. 1 písm. c) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov poisťovateľ má proti poistníkovi nárok na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti, ktoré za neho vyplatil z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ak c) viedol motorové vozidlo bez predpísaného vodičského oprávnenia alebo v čase zákazu činnosti viesť motorové vozidlo uloženého súdom alebo iným príslušným orgánom.

55. Podľa § 15 ods. 1) zákona č. 381/2001 Z. z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

56. Z odôvodnenia žaloby a z vykonaného dokazovania súd vzal za preukázané, že žalobcovia sa domáhajú voči žalovanému náhrady nemajetkovej ujmy, a to z titulu porušenia ich práva na súkromný život s poukazom na to, že žili v spoločnej domácnosti s mal. synom I., ktorý zomrel pri dopravnej nehode zavinenej ich príbuzným J. B.. Z dokazovania jednoznačne tieto okolnosti vyplynuli, a teda v danom prípade išlo o úmrtie blízkeho človeka, čo bolo stratou, ktorú ani pri najväčšej vôli nemožno ničím nahradiť. Žalobcovia v 1. a 2. rade prišli o maloletého syna, ktorý im bol zo všetkých detí najbližší práve z toho dôvodu, že mal onkologické ochorenie, a preto sa mu snažili počas jeho života venovať, aby bol šťastný aspoň do takej miery, ako to bolo vzhľadom na jeho ochorenie možné. Maloletý I. bol miláčikom celej rodiny, takže ako jeho rodičia, tak aj súrodenci jeho úmrtím stratili časť svojho vlastného citového života, na ktorý má právo každá ľudská bytosť. Žalobcovia v 1. a 2. rade – rodičia maloletého syna mali s ním pevné rodičovské puto. Ako oni, tak aj jeho súrodenci viedli s ním riadny rodinný život, takže jeho úmrtím vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným citovým, sociálnym a morálnym väzbám,

došlo u nich k vážnej nemateriálnej ujme pre rozvoj a naplňovanie osobností žalobcov, a preto v danom prípade má byť táto kvalifikovaná ako ujma na osobnostných právach. Citovou ujmou sa v širšom slova zmysle vo všeobecnosti rozumie buď prežívanie nepríjemných citov, čiže citovú ujmu v užšom slova zmysle, alebo neprežívanie citov príjemných, čiže citovú stratu. V danom prípade ide o citovú stratu, keďže pozostalí stratili smrťou príbuzného jeho lásku a radosť s ním prežívanú. Zároveň však, čo z dokazovania preukázateľne vyplynulo, pozostalí, a to hlavne rodičia maloletého I. utrpeli i citovú ujmu v užšom slova zmysle, a to nepríjemné pocity úzkosti, smútku, zúfalstva, šok zo smrti.

57. Z vyššie popísaného dokazovania, a to predovšetkým z výpovedí žalobcov, listinných dôkazov a za použitia dôkazného spisu tunajšieho okresného súdu sp. zn. 4T/55/2021, súd vzal v tomto konaní za preukázané, že návrh na náhradu nemajetkovej ujmy je oprávnený a dôvodný. Bolo preukázané, že žalobcovia tvorili s pozostalým plnohodnotnú a fungujúcu rodinu a im všetkým bola spôsobená nenapraviteľná citová ujma, a to protiprávnym konaním blízkeho príbuzného – vinníka dopravnej nehody J. B., čím úplne a definitívne stratili možnosť spoločne viesť rodinný a súkromný život, a teda u všetkých žalobcov došlo k zásahu do ich osobných a rodinných práv v súvislosti so smrťou ich syna a brata, čím bola narušená celistvosť rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života. Následky sú trvalé a neodstrániteľné, keďže ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné. Hlavne u žalobcov v 1. a 2. rade došlo predmetnou udalosťou aj k narušeniu ich psychického zdravia, čo bolo dokazovaním preukázané.

58. Z dokazovania v trestnom konaní bolo preukázané, že ku tragickej udalosti došlo protiprávnym konaním vinníka J. B., ktorý z nedbanlivosti spôsobil smrť nebohého mal. I. B. a tento čin spáchal porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, pre ktorý bol aj právoplatne odsúdený. Je teda preukázateľné a nerozporovateľné v tomto konaní, že obvinený J. B. spôsobil smrť človeka, navyše sa doposiaľ pozostalým nebohého I. B. ani len neospravedlnil, neprijal žiadnu zodpovednosť zato, že zničil život jednej rodine. Žalobcovia vinníka v tomto konaní neoznačili ako žalovaného, domáhajú sa svojich nárokov voči poisťovni Kooperatíva, ktorej pasívna legitimácia vyplýva z poistnej zmluvy uzavretej s vlastníkom motorového vozidla zn. Kia CEED ev. č. E. XXX N., riadením ktorého došlo k dopravnej nehode a následne k usmrteniu mal. I.. Následne pasívna legitimácia žalovaného a dôvodnosť nároku žalobcov vyplýva z rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu, ktorá vznikla pri dopravnej nehode a je spojená s prevádzkou motorového vozidla a to podľa zákona č. 381/2001 Z. z. Žalovaný v tomto konaní pasívnu legitimáciu ani nenamietal, avšak rozporoval nárok žalobcov v celom rozsahu, nielen čo do výšky, ale aj čo do jeho dôvodnosti. Žalovaný v tomto konaní nepredložil súdu také prostriedky procesnej obrany, ktorými by preukázal, že nárok žalobcov nie je dôvodný, preto súd žalobe vyhovel, pričom výšku nároku súd ustálil na základe výsledkov vykonaného dokazovania.
Za primerané nároky žalobcov súd považuje v takej výške, ako o tom rozhodol v enunciáte tohto rozsudku, ktoré sumy sú v súlade s doterajšou súdnou praxou súdov Slovenskej republiky v obdobných rozhodnutiach, a sú v súlade so zákonom č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 12 ods. 2, § 13 citovaného zákona). Súd teda vyhovel žalobe u jednotlivých žalobcov v takej výške, ako je uvedené vo výroku I. tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.
Súd žalobu zamietol aj v časti žalobcami požadovaných 5 % úrokov z omeškania ročne z jednotlivých nárokovaných súm, nakoľko ako správne namietal žalovaný, žalobcom tento nárok nevznikol ani od okamihu úmrtia zosnulého I. B., ani od okamihu podania žaloby. V zmysle doterajšej ustálenej judikatúry súdov Slovenskej republiky (napr. rozhodnutie NS SR č. 6Cdo/185/2011 zo dňa 14. 3. 2011 a sp. zn. 1Co/15/1997 z 24. 6. 1998) nárok na úroky z omeškania pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, a až uplynutím takto určenej lehoty na plnenie sa dlžník dostáva do omeškania.

59. Podľa § 255 ods. 1 C.s.p. súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

60. Podľa § 255 ods. 2 C.s.p. ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

61. Podľa § 262 ods. 1 C.s.p. o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

62. Podľa § 262 ods. 2 C.s.p. o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

63. Žalobcovia sa domáhali náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá im bola súdom priznaná, kde výška nároku závisela od úvahy súdu. V konaní teda mali žalobcovia plný úspech (nepriznanie úrokov z omeškania súd považuje za nepatrný neúspech), preto im súd priznal plnú náhradu trov konania voči žalovanej.

64. Podľa § 4 ods. 2 písm. j/ zákona č. 71/92 Zb. o súdnych poplatkoch žalobcovia v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré im boli spôsobené trestným činom, sú od poplatkov oslobodení, preto súd v tomto konaní k tejto povinnosti zaviaže žalovaného podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/92 Zb.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v § 365 odseku 1 CSP , ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.